

Sectorplan 30

Accu's

1 Achtergrondgegevens

1. Belangrijkste afvalstoffen	Startaccu's, tractiebatterijen, stationaire batterijen
2. Belangrijkste bronnen	Garagebedrijven, autodemontagebedrijven, schadeherstelbedrijven
3. Aanbod in 2000 (in Nederland)	33 kton
4. % nuttige toepassing in 2000	100%
5. % verwijdering in 2000	0%
6. Verwacht aanbod in 2006	35 kton
7. Verwacht aanbod in 2012	37 kton
8. Bijzondere kenmerken	Euralcodes 16.06.01*, 16.06.05 en 20.01.33*

2 Afbakening sectorplan

In dit sectorplan is het beleid uitgewerkt voor accu's (accu's als open oplaadbare batterij). Onder accu's worden begrepen:

- startaccu's uit voertuigen (loodaccu's). Deze worden vooral gebruikt om verbrandingsmotoren te starten.
- tractiebatterijen, en stationaire batterijen. Deze worden gebruikt in bijvoorbeeld elektrische invalidenwagens, elektrische vorkheftrucks, elektrische auto's en alarminstallaties.

Startaccu's van personenwagens vormen het grootste aandeel in deze afvalstroom. Deze accu bestaat voor het grootste deel uit lood en loodverbindingen. Andere componenten zijn zwavelzuur (accuzuur), kunststoffen en een aantal niet nuttig toepasbare restcomponenten, zoals bakeliet. Bakeliet komt steeds minder voor.

Ook tractiebatterijen en stationaire batterijen zijn meestal loodaccu's. In enkele gevallen betreft het nikkel-cadmium accu's en incidenteel nikkel-metaalhydride accu's. Nikkel-cadmium accu's worden gebruikt in professionele apparatuur. Vergeleken met loodaccu's gaat het om een gering aantal. Dergelijke accu's gaan bijzonder lang mee en worden na gebruik, vanwege de positieve restwaarde, teruggezonden naar de producent voor hergebruik. Om die reden wordt in dit sectorplan niet nader ingegaan op nikkel-cadmium accu's.

Voor de uitwerking van het beleid voor eenmalige of gesloten oplaadbare batterijen wordt verwezen naar sectorplan 29 'Batterijen'.

3 Beleid

Het beleid voor accu's is gericht op inzameling en opslag, ten behoeve van nuttige toepassing van de verschillende bij de verwerking vrijkomende componenten van accu's. Accu's worden uitgevoerd naar het buitenland en daar vrijwel volledig nuttig toegepast.

3.1 Preventiemogelijkheden

Voor accu's ontbreken reële preventiemogelijkheden. Uit het onderzoek 'Heavy Metals in Vehicles' (maart 2000) dat in opdracht van de Europese Commissie gedaan is, blijkt dat er geen alternatieven voor accu's bestaan, die op een grootschalige manier toegepast kunnen worden.

De Europese Richtlijn inzake batterijen en accu's die gevaarlijke stoffen bevatten stelt limieten aan de hoeveelheden lood, kwik en cadmium in accu's. Ter implementatie van een wijziging van deze richtlijn (door een wijziging van het Besluit beheer batterijen) is het vanaf november 2000 niet meer toegestaan om accu's te produceren met een gewichtspercentage kwik groter dan 0,0005.

Verder wordt bij herziening van de Europese Richtlijn inzake batterijen en accu's die gevaarlijke stoffen bevatten, overwogen een verbod in te stellen op de productie van open nikkel-cadmium accu's. Nederland stelt zich op het standpunt dat het instellen van een dergelijk verbod niet nodig is, wanneer wordt ingezet op het uit het milieu houden van cadmium. In Nederland is dit het geval omdat nikkel-cadmium accu's vanwege de hoge restwaarde worden teruggezonden naar de producent voor materiaalhergebruik.

3.2 Inzamelen en opslaan

De inzamelrespons van accu's is groot, omdat de accu's een positieve restwaarde hebben. Op dit moment is ter bevordering van de inzameling geen aanvullend beleid nodig. Wanneer de restwaarde van accu's sterk daalt, bestaat echter de kans dat de inzamelrespons van accu's zal dalen. Met de in paragraaf 3.3 te bespreken introductie van een systeem van producentenverantwoordelijkheid kan dit worden voorkomen.

De Europese Richtlijn inzake batterijen en accu's die gevaarlijke stoffen bevatten is geïmplementeerd met het Besluit beheer batterijen. In dat besluit is onder andere de verplichting opgenomen om een merkteken op accu's te plaatsen. De richtlijn zal op een aantal punten worden herzien. De herziening betreft onder meer het vastleggen van doelstellingen voor de inzameling en nuttige toepassing van batterijen en accu's.

Op grond van de Europese Richtlijn autowrakken moeten accu's uit afgedankte voertuigen worden verwijderd. Deze richtlijn is in 2002 geïmplementeerd met het Besluit beheer autowrakken.

Accu's zijn vermeld op de KCA-lijst. Dat betekent dat accu's afkomstig van particulieren afgegeven kunnen worden bij een KCA-depot. Voor de uitwerking van het beleid voor inzameling van KCA wordt verwezen naar sectorplan 17 'KGA/KCA'.

3.3 Be- en verwerken

Voor gescheiden ingezamelde of afgegeven accu's geldt een stortverbod op grond van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (categorie 1).

Nederland heeft geen verwerkingsmogelijkheden voor afgedankte accu's. Vanwege de benodigde schaalgrootte ligt verwerking in Europees verband voor de hand. De capaciteit van de buitenlandse verwerkers van afgedankte accu's uit onder andere Nederland is voldoende. Er zijn geen afzetproblemen. Nederlandse initiatieven voor verwerking van accu's worden in principe positief beoordeeld, mits voldaan wordt aan de minimumstandaard.

Op Europees niveau wordt een systeem van producentverantwoordelijkheid voor accu's voorbereid. Hiermee wordt zeker gesteld dat accu's na gebruik worden ingenomen en op een milieu- en arbeidshygiënisch verantwoorde wijze worden verwerkt met het oog op nuttige toepassing, ook wanneer in de toekomst prijzen voor secundair lood sterk zouden dalen of doordat de verwerking duurder wordt, de inname en verwerking van accu's (meer) geld gaat kosten. Nederland ondersteunt dit Europese initiatief maar ziet in verband hiermee af van invoering van een nationaal systeem van producentverantwoordelijkheid voor accu's.

4 Aspecten van vergunningverlening

Voor de algemeen geldende bepalingen bij vergunningverlening wordt verwezen naar 'Toelichting bij de sectorplannen'. Aanvullingen op en afwijkingen van deze algemeen geldende bepalingen zijn hierna gegeven.

4.1 Inzamelen en opslaan

Het verzamelen en opslaan van accu's (met name gericht op het verkrijgen van grote partijen) gebeurt door oud metaalhandelaren, KGA-inzamelaars en gespecialiseerde verzamelaars van accu's. Accu's worden ook bewaard bij gemeentelijke en provinciale KGA- en KCA-depots. (Partijen) accu's worden vaak meerdere malen doorverkocht voordat zij voor verwerking worden afgevoerd.

In aanvulling op de algemeen geldende bepalingen bij vergunningverlening mag uitsluitend een vergunning voor het opslaan afgegeven worden, wanneer voldaan wordt aan de milieuhygiënische eisen conform CPR-richtlijn 15-1 of 15-2. In de planperiode van het LAP wordt het Inrichtingen- en vergunningbesluit gewijzigd zodat de gemeente bevoegd gezag wordt voor inrichtingen waar relatief kleine hoeveelheden accu's opgeslagen worden. Dit zijn veelal kleine metaalhandelaren en automaterialenhandelaren. Bij deze wijziging zal nader aangeduid worden voor welke hoeveelheden accu's de gemeente bevoegd gezag is. De inrichtingen die wat dit betreft onder het bevoegd gezag van de gemeente zullen vallen, worden vrijgesteld van het doen van ontvangstmeldingen. Deze wijziging heeft tot doel de drempel te verlagen voor bedrijven om een vergunning te vragen voor het opslaan van accu's.

4.2 Be- en verwerken

Bij de verwerking van accu's wordt het lood, de loodverbindingen, de kunststoffen en in toenemende mate het zwavelzuur nuttig toegepast. Daarbij ontstaan nauwelijks reststoffen.

Minimumstandaard

De minimumstandaard voor de be- en verwerking van samenstellende componenten van accu's is nuttige toepassing in de vorm van materiaalhergebruik, met uitzondering van bakelietafval dat na verwerking van oude bakeliet accu's resteert. Voor de kunststofcomponenten is de minimumstandaard nuttige toepassing.

Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard

- De aangegeven minimumstandaard sluit aan op de bestaande praktijk, is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker en is uit oogpunt van kosten aanvaardbaar.
- Door hergebruik worden alle componenten van accu's nuttig toegepast. Hierdoor wordt het gebruik van primaire grondstoffen verminderd en wordt ongewenste verspreiding van milieubelastende stoffen in het milieu voorkomen. Be- en verwerking conform de minimumstandaard is daarom uit milieuoogpunt gewenst.
- Het niveau van verwerking die in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland.

5 In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 12 van het beleidskader. De uitwerking voor accu's is hierna gegeven.

5.1 Verwijderen

Invoer voor storten wordt op basis van nationale zelfverzorging en/of omdat de overbrenging niet in overeenstemming is met nationale wettelijke bepalingen in beginsel niet toegestaan.

Uitvoer voor storten wordt op basis van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Gelet op de aard van de afvalstoffen is verbranden als vorm van verwijdering geen reële verwerkingsoptie en in- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering wordt daarom in beginsel niet toegestaan.

5.2 Nuttige toepassing

Accu's staan op de oranje lijst van de EVOA.

Gelet op de aard van de afvalstof is directe nuttige toepassing (zonder voorbereiding) in het algemeen niet aan de orde. In gevallen waarin dit toch aan de orde is wordt tegen invoer voor nuttige toepassing naar een daartoe vergunde verwerker wordt in beginsel echter geen bezwaar gemaakt.

Tegen uitvoer voor nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

5.3 Voorlopige verwijdering of voorlopige nuttige toepassing

Worden accu's na overbrenging gesorteerd, verkleind/geschredderd of anderszins voorbehandeld, dan is in het algemeen sprake van voorlopige nuttige toepassing (R12/R13) of van voorlopige verwijdering (D13/D14/D15).

Tegen in- en uitvoer voor voorlopige verwijdering wordt in beginsel bezwaar gemaakt op grond van nationale zelfverzorging wanneer als vervolghandeling een deel van het overgebrachte afval wordt gestort.

Tegen invoer voor voorlopige nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt wanneer de beoogde verwerking in lijn is met de Nederlandse minimumstandaard en als zodanig is vergund aan de beoogde verwerker.

Tegen uitvoer voor voorlopige nuttige toepassing wordt bezwaar gemaakt wanneer als vervolghandeling zoveel van het overgebrachte afval wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Het toetsingskader hiervoor is paragraaf 12.4 beleidskader. Als uitgangspunt geldt hierbij dat iedere mate van storten van andere fracties dan bakeliet in beginsel te hoog is om de overbrenging te rechtvaardigen.

Wanneer de kennisgeving onvoldoende gegevens bevat over de vervolghandeling(en) wordt in beginsel bezwaar gemaakt, zowel bij voorlopige nuttige toepassing als bij voorlopige verwijdering.

6 Monitoring

De monitoring van accu's, voor zover deze worden afgevoerd voor verwerking door derden, gebeurt op basis van het meldingen- en registratiesysteem.